

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 372/2023-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti **FALBIN s. r. o.**, Gajova 5, Bratislava, IČO 46 630 449, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Prachová & Partners, s. r. o., Pribinova 20, Bratislava, IČO 50 491 300, v mene ktorej koná JUDr. RNDr. Silvia Prachová, advokátka, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-11 C 12/2014 (predtým Okresného súdu Bratislava II pod sp. zn. 11 C 12/2014) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-11 C 12/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B2-11 C 12/2014 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **663,57 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B2-11 C 12/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého výšku necháva na uvážení ústavného súdu, a náhrady trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) bolo pod sp. zn. 11 C 12/2014 vedené konanie o vyslovenie neúčinnosti kúpnej zmluvy z 22. novembra 2013 a určenie vlastníckeho práva, ktoré je v súčasnosti vedené na mestskom súde a v ktorom vystupuje sťažovateľ v procesnom postavení žalovaného v 1. rade. Napadnuté konanie nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené.
3. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 372/2023-12 z 10. augusta 2023 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.
4. Zo súdneho spisu mestského súdu vyplýva, že mestský súd po podaní ústavnej sťažnosti rozhodol rozsudkom zo 14. septembra 2023 tak, že žalobu zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania. Rozsudok mestského súdu nebol v čase rozhodovania ústavného súdu písomne vyhotovený.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom uviedol, že napadnuté konanie začalo prvým podaním na príslušnom súde v roku 2014, ktorým bola žaloba o neúčinnosť právneho úkonu a určenie vlastníckeho práva. Napriek opakovaným žiadostiam a telefonickým urgenciám zo strany sťažovateľa nebolo napadnuté konanie do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, pričom od podania žaloby ubehlo takmer 10 rokov. Podľa názoru sťažovateľa napadnuté konanie nie je a ani nebolo právne a ani skutkovo zložité, pričom takýto typ konania nie je neobvyklý v bežnej rozhodovacej agende všeobecných súdov.
6. Sťažovateľ taktiež uviedol, že základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov nezodpovedá akýkoľvek postup súdu, ale len ten, do ktorého sa premieta procesná zásada hospodárnosti súdneho konania, ktorej rešpektovanie je nevyhnutným predpokladom rýchleho a účinného poskytnutia právnej ochrany. Jej obsahom je najmä to, aby súd viedol konanie hospodárne, aby bez zbytočných prietáhov zistil rozhodujúce skutočnosti a aby hneď rozhodol. Úlohou predsedu senátu je taktiež v rámci prípravy pojednávania, aby toto pripravil tak, aby bolo

možné rozhodnúť na jednom pojednávaní. Nerešpektovanie zásady hospodárnosti v konaní všeobecného súdu je spôsobilé porušiť základné právo účastníka súdneho konania na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

7. Na výzvu ústavného súdu písomne reagovala predsedníčka mestského súdu, ktorá na základe stanoviska zákonného sudcu zhodnotila, že podľa jej názoru základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom mestského súdu v napadnutom konaní porušené nebolo. Podstatu vyjadrenia zákonného sudcu tvoril chronologický prehľad procesných úkonov súdu vykonaných v napadnutom konaní.

III.2. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ vo svojej replike reagoval na chronologický prehľad procesných úkonov vypracovaný zákonným sudcom, pričom v podstatnom uviedol, že v postupe súdu možno identifikovať viacero období nečinnosti, a to obdobie od 19. septembra 2018 do 3. júla 2019 (vyše 10 mesiacov nečinnosti súdu), ďalej od 2. júla 2020 do 26. mája 2021 (skoro 11 mesiacov nečinnosti súdu) a obdobie od 22. septembra 2021 do 4. augusta 2022 (vyše 10 mesiacov nečinnosti súdu). Sťažovateľ zároveň upriamil pozornosť na neprijateľnú neefektívnosť a benevolentnosť v prístupe súdu k prejednávanej veci aj v ostatnom období, keď častokrát bol v rámci jedného kalendárneho roka vykonaný jediný úkon.

9. Sťažovateľ je toho názoru, že aj keď v predmetnej veci súd už vydal meritórne rozhodnutie, je stále potrebné nahliadať na predmetné konanie ako na celok, v rámci ktorého došlo k zbytočným prietahom súdu, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. dohovoru. Nebyť uvedených pochybení, stav právnej neistoty sporových strán by bol odstránený v značne kratšom časovom horizonte.

10. Na záver sťažovateľ doplnil petit ústavnej sťažnosti o skutočnosť, že žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 5 000 eur.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

12. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na tvrdení o dlhodobej nečinnosti okresného súdu (v súčasnosti mestského súdu) v napadnutom konaní.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetné konanie spadá pod bežnú a pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, zvýšená náročnosť nevyplýva napokon ani z vyjadrenia predsedníčky mestského súdu či zákonného sudcu. Ústavný súd pripúšťa určitú osobitnú zložitosť napadnutého konania, keďže v priebehu napadnutého konania okresný súd po viacnásobných neúspešných pokusoch o výsluch svedka na pojednávaní bol nútený požiadať o súčinnosť Okresný súd Rokycany na vykonanie daného úkonu.

15. Pri hodnotení druhého kritéria ústavný súd konštatuje, že z chronologického prehľadu úkonov predložených mestským súdom nevyplýva okolnosť nasvedčujúca tomu, že by sťažovateľ ako strana sporu svojím správaním ovplyvnil celkovú dĺžku napadnutého konania. Sťažovateľ bol, naopak, aktívny a opakovane žiadal okresný (v súčasnosti mestský) súd o nariadenie pojednávania.

16. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného (v súčasnosti mestského) súdu v napadnutom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Ústavný súd konštatuje, že samotná skutočnosť, že napadnuté konanie nie je ani takmer po 10 rokoch právoplatne skončené, nie je z pohľadu ústavného súdu tolerovateľná. Po analýze súdneho spisu ústavný súd uvádza, že prvé súvislejšie obdobie nečinnosti zaznamenal už v úvode napadnutého konania, keď okresný súd nariadil pojednávanie až 27. apríla 2015, pričom vyjadreniami účastníkov konania disponoval už od 7. augusta 2014. Ďalšie 8-mesačné obdobie objektívne neospravedlnenej nečinnosti okresného súdu ústavný súd zaznamenal od 21. októbra 2015, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaného v 1. rade, až do 18. júla 2016, keď okresný súd nariadil pojednávanie.

18. Dĺžku napadnutého konania ovplyvnilo aj úmrtie žalovaného v 3. rade, plynulému priebehu napadnutého konania bránilo neskončené dedičské konanie. Keďže išlo o objektívnu okolnosť,

obdobie jeho trvania (t. j. od 20. februára 2018 do 18. júna 2018) ústavný súd nepričítal na ťarchu okresného (mestského) súdu.

19. Okresný súd bol následne v napadnutom konaní opätovne nečinný od 18. júna 2018, keď vyzval dediča po žalovanom v 3. rade na vyjadrenie k žalobe, do 3. júla 2019, keď nariadil pojednávanie. Posledné súvislejšie obdobie nečinnosti okresného súdu ústavný súd zaznamenal v období od 22. septembra 2021, keď uznesením rozhodol o návrhu na zmenu žalobcu z dôvodu postúpenia pohľadávky, do 4. augusta 2022, keď nariadil pojednávanie. Zo súdneho spisu vyplýva, že mestský súd napokon v konaní rozhodol 14. septembra 2023 tak, že žalobu zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania. Rozsudok mestského súdu nebol v čase rozhodovania ústavného súdu písomne vyhotovený.

20. Berúc do úvahy všetky už uvedené argumenty, ústavný súd rozhodol, že mestský súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1).

21. Vzhľadom na to, že napriek meritórnemu rozsudku vo veci dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté a aj bez prípadného podania opravného prostriedku bude potrebné vykonať nevyhnutné procesné úkony na vyhotovenie a doručenie rozsudku, ako aj následne rozhodnúť o výške trov konania, ústavný súd prikázal mestskému súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy vo veci konal bez zbytočných prietáhov (výrok 2).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

22. V prerokúvanom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd v okolnostiach prerokúvanej veci prihliadol najmä na celkovú dĺžku napadnutého konania, ako aj skutočnosť, že mestský súd bol vo veci vo viacerých časových úsekoch bezdôvodne nečinný. V týchto okolnostiach ústavný súd považuje za primerané priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 eur pre sťažovateľa, ktoré bude povinný uhradiť mestský súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). V prevyšujúcej časti návrhu ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovet (výrok 5).

VI.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 663,57 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Základná

sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur, čo spolu činí sumu 663,57 eur. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu